

"Književnost Crne
Gore od XII do
XIX vijeka - Đ.
Bizanti; Lj.
Paskvalić; I. B.
Bolica
Izabrana poezija"

Hrvatsko pjesništvo Boke Kotorske - Ivan Bona - Bolica (Joannes Bona de Bolicis) "Opis zaliva i grada Kotora"

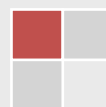
Ivan -Bona Bolica

Projekt Digitalna antologija "Hrvatsko pjesništvo Boke Kotorske" je financiran sredstvima Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava Crne Gore

Autor projekta: Dijana Milošević

Projekt je podržan od Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore

"Književnost Crne Gore od XII do XIX vijeka - Đ. Bizanti; Lj. Paskvalić; I. B. Bolica
Izabrana poezija"

Preveli i prepjevali:

Sa italijanskog

Mirka Zogović
Radoslav Rotković
Vesna Kilibarda
Miloš Milošević
Slobodan Kalezić

Sa latinskog

Šimun Šonje
Vedran Gligo
Nikola Šop
Lenka Blehova Čelebić
Gojko Čelebić

Priredio

SLOBODAN KALEZIĆ

UREĐIVAČKI ODBOR
NOVO VUKOVIĆ
SLOBODAN KALEZIĆ
MILOŠ MILOŠEVIĆ
VOJISLAV D. NIKČEVIĆ
MIROSLAV PANTIĆ
MATO PIŽURICA
GOJKO ČELEBIĆ

"OBOD"
CETINJE
1996

Ivan Bona-Bolica (Joannes Bona de Bolicis)

"Opis zaliva i grada Kotora"

Kotora svetog, prastarog, rijeke svakoje one
 i Vrmca brda strmine, drage, daleke dolje te,
 o, vi ilirske Muze, uz plemenitu ruku vašu
 dato nek mi je da otečestva mog opišem dom, i
 da pjevam nebudotične gore, ta ušća, zaliv i
 rišnjanske¹ dugopute vode čije talase hučne,
 Jadransko hvaća more za pritoke bokeške svoje.
 Boginje, dajte mi, dakle, pravo da vodim vas namo
 stjenovitim škrljama, stijanju, dupljama i pustim
 pećinama Lovćena gore, od snijega rošenim još,
 i bespućima mladalačku što smjelu zovu snagu.
 Pa, neka teško ti nije da naše preuzmeš posle,
 niti samoću rekneš Zagurovića² mračne staze,
 e da bi jurišale mi putima na sigur ovim.
 Elem, tebi pjevče, u znanim umijećima tvojim
 vodič će biti sam Hermes, otac kilenski,³ a muze
 pljeskom i lovorom ovjenčaće besmrtni nauk tvoj.
 U zaselku dugom je zaliv, tamo Jadransko more
 okreće se volnama istoka, zalive gladi te
 ilirske ili rišnjanske zvane i najljepše od svih.
 Ovdje na ušću strmom i odmah sa lijeve strane
 dižu se zidi gradski, a nekoć ih, na sudbine zov,
 Srefan Kosača Herceg⁴ u teška vremena diže,
 te ime Hercego - Novi utvrđenju nađenu tom.
 Koliko li Hercego, avaj, vojske u bitke složi
 kadno Iliri udriše na Turke,⁵ te s druge bande
 njima i četi španskoj ovi poraz zadaše bolan!⁶
 Ili, kadno Hercega, iz vlastite zemlje Mahumet⁷

¹ Rišnjanske - u staro doba je zaliv tako nazivan po imenu grada Risna.

² Zagurović - misli se na plemića i pjesnika Iliju Zagurovića, Boličinog ujaka, kome je spjev i posvećen.

³ Hermes - starogrčki bog, sin Zeusa i Maje, rođen prema predanju u Arkadiji na Kileni (zato ga nazivaju kilenski otac; bog elokvencije, zaštitnik stada, patron trgovine, no i prevaranata i lopova.

⁴ Stefan Kosača Herceg - Stefan Vukčić Kosača, hercegovački vladar druge polovine XV vijeka (1466) koji je nastavio sa kraljem Stefanom Tvrtkom I započetu izgradnju Herceg Novog

⁵ Misli se na g. 1483, kada su Turci osvojili Herceg Novi; radilo se o prvom ratnom pohodu sultanu Bajazita II (1481 - 1512)

⁶ Misli se na 1538. g. i savez hrišćanskih brodova (španskih, mletačkih i papskih) pod zapovjedništvom Andrije Doriije, kada je oslobođen Herceg Novi od Turaka.

protjera nakon toga, te dugo vremena posle Heraklova⁸ bježahu koplja i Mlječani bogme sa njima.

Ili kad ridobradi, Barbarosa,⁹ španske falange progna i osmansku diže zastavu na zidini toj! Odavde dalje lancem i uspravnim poretkom tako tamne dižu se gore i livade osmjeha pune, te njive orača turskog, što ralo uspravno sječe, vuku te Srbiji zemlji, prostranim poljima njenim, e da se uskoro zatim u zaklon i dolju spuste. Ovdje ti sjeverac burni oružjem bijesnim urla. Rijeka tu je Risan, a imenom istijem zvana tvrđava diže se sad s tragovima prastara grada. Otuda dakle zaliv krstiše preci; i potom se pak Teutinim nazvade domom,¹⁰ e da bi kanda sudba muža joj Agrona¹¹ stigla i sreću zatrla s njime. Aliti posredi mora kamen se uzdiže prvi, što no Gospa od Škrpjela zovu ga ljudi, te onaj drugi što mu se uz koplje jaši, Svetijem Đurđem zvan.

Nekoć su tako snježni labudovi letjeli s vrela po grčki Meandros¹² zvana, iliti valjda sa Kestra¹³ dok su se bližili moru s dalekih litica svojih. Sučelice diže se njima ružoprsti na moru Perast: on potčini brdo što no Monte Kavalo ga zovu te u podnožju prijestol na obali utvrdi svoj. Sa sjevera se Risan u istočne zagleda gore kojeno prolječnim lugom prijatno cvatu, i hrle plodnom primorskom polju dotičuć se Dobrote zemlje.

Ovdje s lijeve i desne u lučkim mjestima strane štrči Luštica brdo, kamenito, tvrdo a zatim istoku se giba nizom vođeno braće, što no ih

⁷ Misli se na 1539. g. kada je admiral Barbarosa, zapovjednik turske flote osvojio Herceg Novi

⁸ Herakles - junak antičke mitologije, slavan zbog svoje neustrašivosti i snage; često se slika sa oružjem u ruci, npr. sa kopljem, u hiperboli, pjesnik poistovjećuje junaštvo svojih sunarodnjaka, branilaca Herceg Novog sa Herkulovom hrabrošću.

⁹ Barbarosa - misli se na vrhovnog zapovjednika turske flote Hajrudina Barbarosu

¹⁰ Teuta - ilirska kraljica u 3. v. p.n.e.. svojom podrškom gusara i nepodobnim ponašanjem je izazvala rat sa Rimom (229 - 228) koji je izgubila.

¹¹ Agro - suprug kraljice Teute

¹² Meandros - veoma krivudava rijeka u Grčkoj sa velikim brojem labudova.

¹³ Kaistros - rijeka u Lidiji koja protiče preko azijskih ravnica, brojno naseljena labudovima.

Liješevićima zovu i koji, dugovrhim kapama se dižuć,
grebenima sežu u nebodernu, u pustoš onu Keraunskom, gromozovnom što kaže se gorom.¹⁴
Krivulja doline presijeca se ravninom niže blagoslovena štono do Kotora vodi do grada.
Dalje Grbalj se diže ponosan na buntare svoje do istočnoga sunca; Vrmac ti je sa južne bande.
Laurikonsko brdo putem ondje pravim se spušta, lijevoj planine strani od Vrmca okretom blagim u tijesni rukav Lagune, jedva dostupan čamcu mornara dičnog, gdje puca na otvorenu pogled puč.
A zapadu naspram Luštica lancem se udalj diže ostrvljem poničući svojim sasred pučine mora.
Prisni ti je ondje sandalonogih franjevaca dom: kraj njeg´ iz predivnog mora raskošno ostrvo štrči, četa konjanika gdjeno na straži po svu noć bdije, te naokolo čuva od krvnika ljutoga polja.
Šuplje se onamo brdo u plavetnilu sažima mora, i ovdje ondje na jug kamenite zatvara ravni pustošn svoje, tu gdje male stoje Hristove majke, sićušne svetinjice što krotko u daljinu glede: ovda na predjele luke istoku gledljive sjajnom, onda na Vрмаču i Peraštanski divotni zaliv što zapljuskuje greben i obale Perasta divnog, te prigradska kotorska sela kudano krivudav put Kotoru vodi dragom što gledi se u sjenci mora.
Sa jedne ti je širina mora strane, a s druge pak škriļje sure, obalu što krivom u podnožju čine, žal koji je zasjenjen sav da iz jednoga gleda ne možeš sagledati uz i niz vodu izlomljen grad.
Prvo ti bedem gore na dovršju litice stroge pada u oči, dokle pridošlicu ili tuđinca motri i odašilje znak da gradu neko se bliži.
Tren taj ne traje dugo a većma se čitave kule dalje pod tvrđavom vide, i nema više ti smetnje tornje da izbrojiš vitke i tamne kravove kuća.
Tri statine je lađa i brojno još ljudstvo na njima bezbožni tjerao turski bijes u četama ravnim nama na pogibiju strašnu, kad su Hercega Novog

¹⁴ Keraunska gora - Keraunska brda u Epiru; na grčkom "brda olujna".

zidine pale i Turčin dalje ne mogade pješke
 ni pomoću vesla na široko da izbije more.¹⁵
 Zašto, Riđobradi, reci, tolike pripravljaš čete
 i spremaš lađe za rat? Zaludu sa revnošću takvom
 zbijaš redove svoje i vjetru udešavaš jedra:
 Kotora ne plaši boj nit od turskog strahuje mača
 na megdan da te pozave: gle, ognjena kako leti
 sumporom mazana strijela, što izdalj na te cilja
 i lađu tvoju, a nijedan te se ovdje ne boji
 da na megdan izađe ljut i s Turčinom zađene boj.
 Dakle, Teloneus¹⁶ diže se dalje s lijeve bande
 i prorok Ilija¹⁷ plamenim na nebo kolima dignut,
 te crkva što sa stijene sjevernom prijete moru
 Kojim reci da ja, Luštico, stihom opjevam tebe
 i šume zelene, padine, trave sočne i njive?
 Na koji način, Vrmče, na kojino, Orjene, hvalu
 tebi da izrečem, da hvalim ti livade i paše
 i kako da slavim tolika vrela, potoke, vode!
 Ondje su Bahu¹⁸ brda draga, tu cvjetolisne dolje,
 rodna onamo zemljica Cereri¹⁹ zahvalna za plod;
 drveta vrsta su svih i stada višenožna brojna;
 ovda u plavetnom viru na jata ribe se mreste;
 toliki krov jednostavna grupiše sela, a otud
 od podnožja pa dalje zauzima vrhove oštre
 da se letom do šuma i beskrajnog stigne do grmlja.
 No većma luka me gradska, kule i zidine zovu,
 te krovopoljna površ pored koje nebeska gora
 Lovćen se diže, stijenje suro i pustošne strane,
 što no Perastumu vode Kotoru milom i bliskom.
 Pa na djelo, o meni draga četo, božanske muze!
 Ja ću pak skačući po sutjeskama odbojna gleda
 ići s gore na goru, a vi, staze otvorte moje
 e da siđem niz brda survavanju sa neba sklona.
 No prvo, elem, boginje, u samom podnožju brda
 ispod bezimene gore grad opasan je morem, i
 Kotor ga zovu, jaki bedem, Svetog Jovana tvrđa,
 diže se gore a zid kopljovršni uteže breg mu.

¹⁵ Misli se na pad Herceg Novog pod navalom Barbarose koji je opsjedao i Kotor (no bezuspješno) 1539.

¹⁶ Teloneus - na grčkom carinar, aluzija na Sv. Matiju - autora jednog od jevanđelja

¹⁷ Prorok Ilija - starozavjetni lik proroka koji se na samrti popeo na nebeski svod u plamtećoj zaprezi.

¹⁸ Bah - starogrčki bog vina i razuzdanog veselja

¹⁹ Cerera - starogrčka boginja sjetve i žetve

Podno se grada dugo sjenovito prostire polje
 a u zaklonu svodastom spi luka, te bijes svaki
 vjetrova ili bura sa pučine utihne ovdje,
 a u zatonu tihom gramoglasnost usni i splane.
 Onda onda imanjca i Tirsiger²⁰ veseli Evam²¹
 božica voća Pomona²² dugačkim osvaja nizom.
 Potom brda blizanci šiljatim vrhovima bodu
 zvijezde na nebu, te no Lovćen se lijevim bokom,
 a desnim Perast božanski širi; niti Apenini
 ni Rodopi, ni Osa tesalonska ravni im nisu
 Usred Lovćena pećinčina strašnih ima i rupa,
 a on krunom svojom zaposjeda nebesa ona,
 odatle sjedeći glediš svo nebo i zemlju svukud
 i daleki Krf, ergo, i Keraunska brda ona
 i najposle Skadarsko sa prostranom jezero vodom.
 Perastum divni položen duboko niže, a otrag
 nemirni masiv škriľjo i klisuro drži mu leđa.
 Okolo njih predjeli pustošni sankom tišine spu,
 iz koje kremen kamen vratolomnim vršcima štrči.
 No prijeteći strahoulivni gled nazire se zato
 što zapuča odasvud grad, neprijatelj tako da ljut
 teško na juriš se kani ili na ratni poklič svoj.
 Sjenonosno Vrmac se brdo u tami uzdiže tu,
 sa Peštingradu ine kaogod i Lovćenu strane,
 gdje lisnatija grana i neuporediv slasni plod
 u plodnoj u listogranoj vrmačkoj počiva strani.
 Sandalonogi franjevci oci na obali mora
 hram podigli su visok božanstvene imenom djeve;
 veličanstvenost njega zadivljujuća nebu seže
 i rad je sasma novi to u parskom mermeru klesan.
 Skriven je slatkonosni mlaz iz trske šiknuo guste,
 izvor obrastao trskom a Puča zovu ga ljudi.
 Na njemu se odasvud sastaju da zahite vode
 djevojke nježne u raspravi kojano prva će bit
 Kano u metežu mravljem, tako se povorka duga
 berača plodova rastrči kiša ako je stigne
 da svako sakrije zrno bremenu radujuć se svom.
 Ovdje konventi minorita anđeoskoga sveca²³

²⁰ Tirsiger - na latinskom: "onaj koji nosi thyrsos" što znači štap obavijen bršljanom - obilježje Baha

²¹ Euan, euhan - poklik Bahove pratnje i prezime rečenog boga.

²² Pomona - starorimska boginja voća i baštinskih plodova.

spremaju se da razrušen krov ispod zidina dignu,
 i obnove ga za useljenje u nj skoroga dana.
 Glete sa koje sa bande užasan poklič nam ratni
 grmio nije; i haranje zdesna i slijeva strašno
 razvali nekoć nam vrtove plodne i hrame božje,
 te kuća ondje nikoja pošteđena ne bi od tog
 Trorogi Kotora oblik ornica zatvara jedna
 Boreju²⁴ okrenuta, a brazdu joj natapa Škurda;
 vojnički čadori se u Sikiona²⁵ koži šire
 i kule dižu se tu ispred tehnike vojne mnoge.
 Novijem trudom protivratne zidine tvrde niču.
 S one istočne strane potočina prodire Gurdić
 koji sa lovcenskih draga u sinje uvire more.
 Gurdić je ljubav nimfa i najveća ljubav Doride²⁶
 gdjeno Nereida,²⁷ Cimodoki,²⁸ Galateja²⁹ kolo
 čezne da zelenu u potočini okupa kosu.
 Visoke kule opasuju gradske zidine tvrde
 a masivna gradska vrata luci su otvor i zatvor,
 kano i kaldrmi unutra raspon širok što ima.
 Tu stotku ponekad lađa u dugom vidjećeš nizu,
 razne robe u tuđem tovarene svijeta kraju;
 ovda sokove Baha³⁰ a onamo gomile žita,
 pšenice, ječma i prosa dovezene ergo za nas.
 Ispred palate visoke brojni se sastaju ljudi
 a na vagi sudskoj pretor pravdu dijeli i oci;
 elem ljutnje i bola pri dijeljenju imade tom,
 da sjedala visoka od galamljivih glasa drhte;
 ovaj advokata zove onaj proturječi glasno.
 Pred ulazom u bedeme široka pruža se ravan
 i straže čuvaju vrata; zlačana palata jedna
 sučelice pretoru³¹ blista; vijećnica sa strane

²³ Anđeoski svetac - Sv. Franjo Asiški (1182 - 1226), osnivač reda franjevaca, slavan zbog svoje izuzetno požrtvovane službe najsiromašnijima

²⁴ Boreas - sjever, sjeverni vjetar

²⁵ Sikion - mjesto rođenja Arata koji je bio poznat vojskovođa i osnivač ahajskog saveza g. 245. p.n.e.; aludira se na vojne šatore.

²⁶ Doris - kćer titana Okeana i boginje Tetide, supruga morskog boga Nereia, mati 50 kćeri.

²⁷ Nereide - 50 kćeri iz braka Doride i Nereia.

²⁸ Cimodoke - na grčkom: "talase prihvatajuća"; nadimak Nereide.

²⁹ Galateja - morska vila, nimfa.

³⁰ Sokovi Baha - vino

³¹ Pretor, kvestor - u skladu sa humanističkom modom, pjesnik je kotorskoj upravi nadjenio titule činovnika antičkog Rima; prema sadržaju pomenutih zdanja, radi se vjerovatno o knezu i sudiji.

mu dođe a na lijevo se diže kvestorov³¹ dvorac.
 Oprta na vojsku providura prislonjena zidu
 kuća se vidi i palata kolonadama starim
 ivičena u stuboredu, dok neprestano zvoni
 sprava što vrijeme mjeri onom što činiti treba;
 pa noću dijeli sate i na daleko se čuje,
 a osjetiti samoga sebe ne može niti čut,
 umorna od udara ručke u jednu istu metu
 Ne treba spominjat kvartove niti kaldrmu glatku
 na ulicama kojih znaci ne dadu ti da lutaš,
 niti radnje sa robom iz dalekih krajeva onih.
 Dosta je brojat hramove bogova očeva naših.
 Kako pak iskazati rimom sve stvari duhu bliske?
 Na posao, dakle, Alfeovo je dijete³² prvo
 koje pouzdiže ti pred okom hram, a nastaviš li
 ka božanstvenog oca trgu, ondje patarski heroj
 Nikola,³³ zvijezda mora, oltar uzvisuje moćan.
 Do njega Agata djeva³⁴ sa nisko puštenom kosom,
 iščupanih ruku i grudi sjedi da vidiš je ti,
 te unutrašnjost hrama svog svetica zatvara djeva.
 Odmah za njim u krugu u širokome nizu kula
 što posvuda ux vidiš, oči ti velelepni mami
 majestat hrama premoćna frigijskom³⁵ Tripunu dat
 Zdesna se kolona pruža puna stubova javnih, u
 mermeru sklesanih kudno starci zadihani šeću,
 ili se sastaju oci da javne pretresu stvari
 e da bi s visoka sjedišta časno dijelili pravdu.
 Jednodušno narodu dan danji sloboda se daje,
 jer tiraninu nikojemu naš grad pripao nije,
 nikada okrutno ropstvo podnosio nije ti on;
 kad se središe stvari dobrovoljne odluke gestom
 nit silom, nit oružjem, niti ratom prisiljen groznim
 pod Venecije upravu, u milom u spokoju sni.³⁶
 Tu gdje na sredini trga visoki se izvošti stub,

³² Alfeovo dijete - Alfeus - otac apostola Jakova; misli se na crkvu Sv. Jakova.

³³ Patarski heroj Nikola - Patara je primorski grad u Likiji. Sv. Nikola je bio arhiepiskop grada Mir u Likiji; preneseno: crkva Sv. Nikole.

³⁴ Agata djeva (251) - Sv. Agata mučenica je odbila udvaranje rimskog konzula Kvintiniana, za što je bila izložena mučenju (iščupane su joj grudi); misli se na crkvu posvećenu njoj.

³⁵ Frigijski Tripun - prema predanju, mučenik Tripun (251) frigijskog je porijekla.

³⁶ Misli se na: Kotor je godine 1420. dobrovoljno ušao u sastav Mletačke republike.

barjak mletačkog dužda i velikoga senata znak,
 okačismo pa sretni aplaudiramo aktu tom.
 Ondje dugačke posmatraš povorke mladića čilih
 i brojnoga svijeta skup gdje ugovore sklapa on,
 naizmjeničnom razmjenom roba za tvrdi novca keš,
 da se izloženo proda u cilju zajedničkom svih
 a svaki svoju robu pohvalom da zakiti kojom.
 Divota hrama velikog čije pročelje u grčkom
 sagrađeno je stilu, slijeva pa zdesna blista,
 četvorokutnim se diči tornjem štono vrhom svojim
 oponaša piramide i visokoga neba svod
 dira, naizmjenice zvonjava tuče njina tebi,
 slavni vođo na nebu, skladnom zahvalnošću hvale
 puk štono poslušan priziva na službu Hristu ocu
 Preko četir duge iz tuđine dovučene skale
 u predvorje se uđe i prag pređe uskoro hrama,
 blistavijem koji sija pravijem mermerom parskim
 te zanosni otvara hram predivnijeh darova pun;
 glavura na ikoni sveca, u zlato utisnut kam,
 neizreciv davnine zbor trobojnog kamena poda.
 Slikanih figura pomen napor je veliki sada,
 slonovače takođe ili zlatnih metala ukras
 na svodu zdanja toga u krhkom izvedenom staklu.
 Tu ćeš mermernu govornicu vidjeti po strani, koja
 dvojnim se stenedištem diže opet na dvojnu stubu
 i stoji u središtu kruga, gdje čvrst je stavljen kamen
 iza kojeg se tri u nizu glatka uspinju stuba
 da bi se onuda spiralom do vrha stiglo krova;
 spolja je piramide lik a na njem oružan kljunom
 kralj od ptica od svijeh raširenim krilima tuče.
 Orgulje zbite milozvučnih od mjedi spirala tu
 vidjećeš okolo i sjaj razmjera ogromnih u šir;
 od srebra i zlata na intarziji plafona vise
 uo plamenonosne lampe okačene posvud u dalj;
 dah oduzima utroba Tripuna crkve što svete
 mošti čuva u zlaćanoj u škrinjici od mjedi tu
 Dvije su ceste od trga, pa jedna ka Gurdu vodi
 stremeć gore flekastim pločana kamenom glatkim;
 toliko puta vidiš Jeronima Svetoga³⁷ kako,
 u kamenoj rezbi tuče se pesnicom svojom u grud.

³⁷ Sv. Jeronim - latinski crkveni pisac (oko 348 - 420), autor latinskog prevoda Biblije, zvanog vulgata, kao i drugih originalnih dijela i prevoda Origena i Eusebia.

Svetoga Marka³⁸ hram uzdiže se podalje malo; te
 prethodnika onog Isusa³⁹ što zemljica nemade ova
 od njega boljega i većeg, kip, starinski brani hram.
 Dugačak put je od grada kada se u luci diže
 tebi, o majčice nam Hrista, oltar dvojni a do njegov
 pobožna djevica,⁴⁰ koja na zahtjev nebesa čistih
 život položi ondje; kamenjem pak zasut je mnogim
 te brdu se daje gore u nevidbog vodeć u muk.
 Skreni, o putniče, put i prag apostol će ti Pavle
 u crkvi da podastre svojoj prvi kanda od svijeh.
 Benedikt od Nursije⁴¹ slijedi, a do njegov prvi križ
 novoga manastira svetost otvara ženskoga tu.⁴²
 Svoju pak časni Andrija⁴³ u najdaljnijem u kutu
 osnova neveliku crkvu, no sa oltarom punim.
 Bliže do nj pod kupolom no nimalo zabačen tu je
 starca pustinjaka⁴⁴ hram štono puteljak zatvara strm;
 Magdalene ime od riječi Magdala⁴⁵ evo, i one što
 s prstenom bijesu prijetećem opire se kroz muk.⁴⁶
 Naposljetku, o putniče, put na bedem te vodi tvrd
 gdje u sredini terena babica Bogorodica traje;⁴⁷
 djelove ove grada i nebesa nad gradom jošte
 čuva ti ona do Škurde; uzana tu ti je pjaca
 i svake robe puna, gdje seljačka za ishranu našu
 čeljad preplavljuje pazar, te stoga zovu ga stočnim.
 Prebivalište sveštenika je tu, gdje monaška
 čelava straža⁴⁸
 u togi sasma tavno, u tuniki pak bijeloj bdi;
 djevojaka smjernijeh i konventa punana svoga

³⁸ Sv. Marko - autor jednog od jevanđelja.

³⁹ Prethodnik - Jovan Krstitelj koji je pripovijedao dolazak Mesije - Hrista.

⁴⁰ Pobožna djevica - Sv. Lucija (4. v.) mučenica; žena - pustinjač je imala priviđenje da treba da putuje u Rim, iako je tamo čeka pogibija: i stvarno, u Rimu su joj odrubili glavu.

⁴¹ Benedikt od Nursije (oko 480 - 547) - osnivač reda benediktinaca i uopšte zapadnoevropskog monaštva, autor spisa Regula i dr.

⁴² Manastira ženskoga - misli se na ženski benediktinski manastir.

⁴³ Časni Andrija - Sv. Andrija apostol

⁴⁴ Starac pustinjač - Sv. Antonije Veliki (250) je napunio više nego 100 godina

⁴⁵ Magdala - Sv. Marija Magdalena, lik kajuće se bludnice iz Novog Zavjeta, nazvana prema mjestu svog prebivališta - Magdali.

⁴⁶ S prstenom - aluzija na Sv. Katarinu Sinajsku (1347 - 1380), mučenicu; sveta Katarina je imala nekoliko stigmi, od kojih je jedna bila u vidu prstena - simbola njenog zavještanja Hristu.

⁴⁷ Babica Bogorodica - Sv. Marija je i zaštitnica porodilja.

⁴⁸ Čelava straža - misli se na tonsuru; opis odjeće odgovara dominikancima, koji nose bijelu odoru i crni ogrtač sa kapuljačom (red braće propovjednika).

Klara⁴⁹ se posadi, nad Zebedeja⁵⁰ potomstvom da bdi,
 i nadzor strogi svetinji čini sa praga hrama svog.
 U centralni grada bok odlučan zauzimam ti hod,
 na pomamnu konjicu jezdec i mačem sjekući tmuš;
 ljekara eno ti Luke,⁵¹ Pavlova sljedbenika⁵² što
 krilat i sam krvnika s nogama izbacuje uvis.
 Dalje odatle bosa i konopom smotana krutim
 gomila djeva⁵³ šeće što ljubav je ne slomi muška,
 no zasvećena bi da služi domu Djevice svete.
 Kralja nebeskog milost, štono ga golubija krila
 lučevima natkriljuju i blještavom vatrom u suk,
 oltar i hram u presvijetlom u hramu prihvata sad.
 I konačno taj, čija zguljena koža je,⁵⁴ i taj pod
 odorom galskom,⁵⁵ nek ne krije užasne rane kuge.
 Takvo je Kotora sedlo, položaj njegov i forma;
 grad su ti osnovali naš askrejski nekoć koloni.⁵⁶
 Predanje, što sa doba tokom tavnijom pričom biva,
 veli da su žitelji Askre, kada ih stiže kob, što
 pjesnika askrejskog uze, Hesioda bozima ravnog,⁵⁷
 napustili domove i ognjišta bogova svojih.
 Pred bokeške zemlje ljepotom, ili pak umorni već,
 ispod visokih gora staše i jak utvrdiše grad.
 E da bi se pamtio grad i o njemu letio glas,
 Askrivij daše mu ime po pjesniku božanskom svom.
 Plemeniti i čisti gen sačuvaše potomci svi,
 pa naroda svog da kažu od iskona lozu i trag,
 zahvalni časni sinci nadjenuše mu ime Kotor.

⁴⁹ Klara - Sv. Klara od Asize (1194 - 1213), istomišljenica Franje Asiškog i osnivač ženskog reda Klarisi.

⁵⁰ Zebedej - ribar, otac apostola Jovana i Pavla

⁵¹ Ljekar Luka - autor jednog od jevanđelja

⁵² Sljedbenik - Sv. Luka, odnosno njegov zapis knjige Acta apostolorum, je izvor podataka o putu Sv. Pavla, prvobitno pripadnika konzervativnog farisejskog pravca u judaizmu, kasnije vatrenog pobornika novog mišljenja.

⁵³ Gomila djeva - konvent monahinja

⁵⁴ Oguljena koža - obilježje Svetog Bartolomeja, apostola mučenika

⁵⁵ Galska odora - obilježje Sv. Roka od Montpeliera (1295 - 1327), sveštenika koji se odlikovao požrtvovanom brigom o oboljelim od kuge; obrt aludira na njegovo francusko porijeklo.

⁵⁶ Askrejski koloni - Askra je rodno mjesto starogrčkog pjesnika Hesioda; nalazi se u Beotiji.

⁵⁷ Hesiod - (oko 700. g. p.n.e.), grčki epski pjesnik, tvorac epova Theogonia i Erga kai hemerai.